

Znaczenie psów w kulturze

NATALIA TOMASZEWSKA

SYMBOLIKA PSA

PIES SYMBOLIZUJE TOWARZYSZA I OPIEKUNA. JEST POSTRZEGANY JAKO UOSOBNIENIE LOJALNOŚCI, WIERNOŚCI, UCZCIWOŚCI I GOTOWOŚCI DO WALKI W OBRONIE WŁAŚCICIELA. JEDNAK NIE ZAWSZE TAK BYŁO...

W CZASACH STAROŻYTNEGO RZYMU ORAZ W ŚREDNIOWIECZU RZADKO KTO UWAŻAŁ PSY ZA ZWIERZĘTA POŻYTECZNE. WÓWCZAS ZRODZIŁO SIĘ WIELE PRZESĄDÓW NP. TEN, ŻE WYCIE PSA JEST ZAPOWIEDZIĄ ZGONU. DLA STAROŻYTNYCH RZYMIAN PSY PEŁNIŁY NAJCZĘŚCIEJ FUNKCJĘ OBRONNĄ. SKŁADANO JE W OFIERZE PODCZAS ŚWIĘTA LUPERKALII LUB DLA OCHRONY NOWONARODZONYCH DZIECI ABY STRZEC SIĘPRZED NIESZCZĘĆMI. GŁĘBOKA WIARA W OCHRONNĄ MOC PSA SPRAWIŁA, ŻE CZĘŚCI CIAŁA TEGO ZWIERZĘCIA STAŁY SIĘ SYMBOLEM PRZEZWYCIĘŻANIA CHORÓB ORAZ TALIZMANEM, UŻYWANYM W TRAKCIE WIELU RYTUAŁÓW. PIES TOWARZYSZE TEŻ GRECKIM I RZYMSKIM BOGOM ZWIĄZANYM Z POLOWANIEM.

W PIŚMIE ZNAJDUJEMY NIEWIELE POZYTYWNYCH WZMIANEK O PSACH. JEDNA Z NICH ZNAJDUJE SIĘ W PRZYPOWIEŚCI O BOGACZU I ŁAZARZU, KIEDY TO JEDYNI PSY ZLITOWAŁY SIĘ NAM CHORYM ŁAZARZEM I PRZYSZŁY LIZAĆ JEGO RANY. PSY, JAKO NAJMARNIEJSZE Z ZIEMSKICH ISTOT CHCIAŁY POCIESZYĆ NIESZCZĘŚNIKA I UKAZAŁY, JAK NISKO UPADŁ NIESZCZĘSNY ŁAZARZ.

Przesady o psach

- WEDŁUG STAROŻYTNYCH GREKÓW PSY POTRAFIŁY WIDZIEĆ ZŁE DUCHY.
- W NIEKTÓRYCH KRAJACH (M.IN. W POLSCE I ANGLII) WIERZONO, ŻE JEŚLI PIES POLIŻE NOWORODKA, TO WYROŚNIE ON NA ZDROWE I SILNE DZIECKO.
- W ŚREDNIOWIECZU ZAŚ WIERZONO, ŻE JEŚLI PIES WYJE PODCZAS NARODZIN DZIECKA, TO BĘDZIE MIAŁO ONO NIESZCZĘSLIWE ŻYCIE.
- W SZKOCJI WIERZY SIĘ, ŻE JEŚLI NA TEREN CZYJEJŚ POSIADŁOŚCI PRZYPAŁĘTA SIĘ PIES, TO WRÓŻY TO ZADZIERZGNIĘCIE NOWEJ PRZYJAŹNI.
- W USA, JEŚLI PIES ŚPI Z WYPROSTOWANYM OGONEM I ZADARTYMI ŁAPAMI, TO WIESZCZY TO ZŁE NOWINY. KIERUNEK, KTÓRY WSKAZUJE OGON OZNACZA, Z KTÓREJ STRONY OWE ZŁE WIEŚCI NADEJDĄ.
- INDYJSKI PRZESĄD MÓWI, ŻE JEŚLI KOBIETĘ W CIAŻY UGRYZIE PIES, TO SZCZENIĘTA, KTÓRE URODZI SUKA NALEŻĄCA DO RODZINY LUB ZNAJOMYCH CIĘŻARNEJ, BĘDĄ MIAŁY WŚCIEKLIZNĘ.

Święta psów

TIHAR – TO HINDUISTYCZNE ŚWIĘTO NAZYWANE "FESTIWALEM ŚWIATEŁ", KTÓRE OBCHODZONE JEST W NEPALU, CZEŚCI INDII I W BHUTANIE. FESTIWAL TRWA PIĘĆ DNI, A CAŁY DRUGI DZIEŃ POŚWIĘCONY JEST PSOM. DZIEŃ POŚWIĘCONY PSOM TO KUKUR TIHAR, NAZYWANY TAKŻE KHICHA PUJA, CZYLI "CZEŚĆ PSA". W TYM SZCZEGÓLNYM DNIU PSY OTRZYMUJĄ SPECJALNE JEDZENIE, W TYM: MIĘSO, JAJKA, SPECJALNE CIASTKA I NAJLEPSZĄ KARMĘ. NA GŁOWY ZAKŁADA IM SIĘ WIANKI, A NA SZYJE GIRLANDY Z KWIATÓW. NA CZOLE MALUJE SIĘ CZERWONĄ PLAMKĘ SPECJALNĄ PASTĄ, TIKĄ.

Święta psów

ŚWIATOWY DZIEŃ PSA OBCHODZONY JEST 26 SIERPNIA.

TO ŚWIĘTO WSZYSTKICH PSICH RAS, BEZ WZGLĘDU NA ICH WIEK, WYGLĄD, WIELKOŚĆ I POCHODZENIE. USTANOWIENIE MIĘDZYNARODOWEGO DNIA PSA TO W DUŻEJ MIERZE ZASŁUGA COLLEEN PAIGE – AMERYKAŃSKIEJ EKSPERTCE I DZIAŁACZCE NA RZECZ PRAW ZWIERZĄT. 26 SIERPNIA TO DZIEŃ, W KTÓRYM JEJ RODZINA ADOPTOWAŁA PIERWSZEGO PSA.

Święta psów

DZIEŃ PSA W POLSCE OBCHODZIMY NA POCZĄTKU LETNIEGO MIESIĄCA, CZYLI 1 LIPCA. JEJEGO POCZĄTKI SIĘGAJĄ 2007 ROKU. Z INICJATYWĄ USTANOWIENIA TEGO DNIA WYSZŁO POLSKIE CZASOPISMO „PRZYJACIEL PIES” WRAZ Z UŻYTKOWNIKAMI PORTALU PIES.PL. DLACZEGO AKURAT 1 LIPCA ZOSTAŁ WYBRANY JAKO POLSKI DZIEŃ PSA? JEST TO POCZĄTEK SEZONU WAKACYJNEGO – CZASU, W KTÓRYM NAJWIĘCEJ PSÓW ZOSTAJE PORZUCONYCH.

ROLA PSA W RELIGI

W ISLAMIE PSY SĄ UWAŻANE ZA ZWIERZĘTA NIECZYSTE, ODRAŻAJĄCE. PROROK MAHOMET NAUCZAŁ, ŻE ANIOŁOWIE NIE WEJDĄ DO DOMU, GDZIE ZNAJDUJE SIĘ PIES. NIEKTÓRZY IMAMOWIE WYDAJĄ FATWY, ŻE PSY SĄ WROGAMI ISLAMU. W WIELU KRAJACH ISLAMU CHRZEŚCIJANIE SĄ PONIŻANI I NAZYWANI PSAMI.

W WIELU MITOLOGIACH WIERZONO, ŻE PIES JEST KREWNIACZĄ DUSZĄ CZŁOWIEKA, A PO ŚMIERCI ISTOTA LUDZKA MOŻE WEJŚĆ W CIAŁO ZWIERZĘCIA. NIEMAL WSZĘDZIE PIES BYŁ PRZEWODNIKIEM PO KRAINIE UMARŁYCH, UWAŻANO GO ZA ZWIERZĘ ŚWIĘTE, NIETYKALNE, NIEZWYKLE SZANOWANE.

W APOKALIPSIE ŚW. JANA PIES, Z NIE DO KOŃCA WIADOMYCH PRZYCZYN, NIE ZAZNA ZBAWIENIA. RAZEM Z CZAROWNICAMI, MĘŻOBÓJCAMI I KŁAMCAMI, SŁOWEM, CAŁYM SZEMRANYM PÓŁŚWIATKIEM, ZOSTANIE POZA BRAMAMI NOWEGO JERUZALEM.

Psy w sztuce

- LITERATURA ANTYCZNA NIE POŚWIĘCA ZBYT WIELE MIEJSCA CZWORONOGOM, ALE W NIEKTÓRYCH DZIELACH MOŻNA NATKNAĆ SIĘ NA ICH ŚLAD, A CZASAMI PIES STAJE SIĘ NAWET GŁÓWNYM BOHATEREM UTWORU. OBECNIE MOTYW PSA NAJCZĘŚCIEJ PRZECZYTAMY W BAŚNIACH I LEKTURACH DLA DZIECI
- W WIELU FILMACH, KTÓRE OKAZAŁY SIĘ KINOWYM BĄDŹ SERIALOWYM HITEM, BOHATEREM JEST PIES. MOŻE TO BYĆ SERIAL KRYMINALNY, GDZIE ZOBACZYMY SUPER PSA NA SŁUŻBIE, ALBO FILM „WYCISKACZ ŁEZ”. PIES JAKO BOHATER DUŻEGO EKРАНU NA PEWNO NIE JEST NAM OBCY, ALE NAPISANO TAKŻE WIELE KSIĄŻEK O NIEZWYKŁYCH PSACH. ZWŁASZCZA ŻE CZĘSTO FILMY I KSIĄŻKI INSPIROWANE SĄ PRAWDZIWYMI HISTORIAMI, A GŁÓWNY BOHATER ŻYŁ NAPRAWE. CZĘSTO MA TAKŻE SWÓJ POMNIK. JAPOŃSKI HACHIKO CZY KRAKOWSKI DŻOK MOGĄ BYĆ PRZYKŁADEM.
- NA EGIPSKICH FRESKACH I HIEROGLIFACH ODNAJDUJEMY NA PRZYKŁAD GATUNKI W TYPIE OBECNYCH GREYHOUNDÓW I MASTIFÓW, A TAKŻE SZPICÓW CZY TERIERÓW. PSY PRZEZ WIEKI BYŁY WIERNYMI PRZYJACIÓŁMI WŁADCÓW, POZOSTAJĄC PRZY NICH NAWET PO ŚMIERCI JAKO CZĘSTY ELEMENT RZEŹBIARSKIEJ GRUPY NAGROBKOWEJ.

Bibliografia:

- [HTTPS://WWW.WERANDA WEEKEND.PL/DZIEJE-SIE/FESTIWAL-PSOW-W-NEPALU?](https://www.werandaweekend.pl/dzieje-sie/festiwal-psow-w-nepalu?)
- [HTTPS://WEB.SWPS.PL/STREFA-KULTUR/ARTYKULY/418-KULTURA/18256-KULTUROWE-POSTRZEGANIE-ROLI-PSA-W-ZYCIU-CZLOWIEKA?DT=1652200888109](https://web.swps.pl/strefa-kultur/artykuly/418-kultura/18256-kulturowe-postrzeganie-rol-psa-w-zyciu-czlowieka?dt=1652200888109)
- [HTTPS://WWW.PIES.PL/CIEKAWOSTKI/SYMBOLIKA-PSA/](https://www.pies.pl/ciekawostki/symbolika-psa/)
- [HTTPS://ZWIERZAKI.PL/DZIEN-PSA](https://zwierzaki.pl/dzien-psa)
- [HTTPS://ANNUR.PL/JAKA-RELIGIE-WYZNAJA-PSY/](https://annur.pl/jaka-religie-wyznaja-psy/)
- [HTTPS://WWW.ZPAZUREM.PL/ARTYKULY/PIES_W_BIBLI_I_HAGIOGRAFIACH](https://www.zpazurem.pl/artykuly/pies_w_biblii_i_hagiografiach)
- [HTTPS://CZASNAWNETRZE.PL/PASJE/SZTUKA/52150-MOTYW-PSA-W-SZTUCE-I-RZEMIOSLE](https://czasnawnetrze.pl/pasje/sztuka/52150-motyw-psa-w-sztuce-i-rzemiosle)

Dziękuję za uwagę

NATALIA TOMASZEWSKA